

GAN
ALEF
BET
GIMMEL
DALET
HEE
WAW

MEGILLAT ROETH

JELED-NIK Afdeling Onderwijs

Tekst: Henny van het Hoofd
Tekeningen: Marchien Mayer

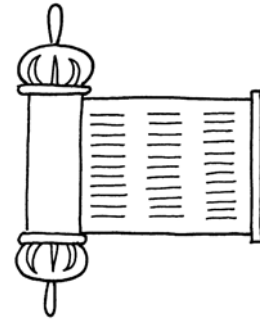
Dit werkboekje is onderdeel van het landelijke JELED-NIK leerplan voor joodse les aan kinderen van 4 – 12 jaar. Voor meer informatie: www.jeled.net of henny@nik.nl

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs

JELED = Jewish European Learning Experience **Dot.net**

DE VIJF MEGILLOT

Bij het woord *megilla* (dat is het enkelvoud van *megillot*) denk je natuurlijk meteen aan de **מְגִילַת אֶסְתֵּר** (*Megillat Esther*), de Rol van Esther. Dat is dan ook de meest bekende *megilla*. Wanneer je het over *de* megilla hebt, wordt daarmee altijd de megillat Esther bedoeld. Maar behalve Esther zijn er nog vier andere *megillot*. Hier zie je ze allemaal:

1. SJIER HASJIERIEM - שִׁיר הַשִּׁירִים

Sjier Hasjieriem betekent: Het Lied der Liederen. In het Nederlands wordt het ook wel 'Hooglied' genoemd: het allermooiste lied. Sjier Hasjieriem vertelt over de liefde van een herder en een herderin en is bedoeld als een beschrijving van de liefde van God en het joodse volk voor elkaar. Deze megilla speelt zich af in de vroege lente, wanneer de natuur in Israël in bloei staat.

2. ROETH - רוּת

Deze megilla is genoemd naar de hoofdpersoon: Roeth, een vrouw uit het land Moab. Uit liefde voor het joodse volk gaat ze met haar schoonmoeder Naomi mee naar het Land Israël. Ondanks de armoedige omstandigheden waarin ze daar leeft is ze een voorbeeld van hoe mensen volgens de Tora met elkaar om moeten gaan. Roeth trouwt met Boaz en wordt later de overgrootmoeder van *Dawied Hamelech*, koning David. Deze megilla speelt zich af in de lente en de vroege zomer, de tijd waarin eerst de gerst en daarna de tarwe wordt geoogst.

3. EECHA - אֵיכָה

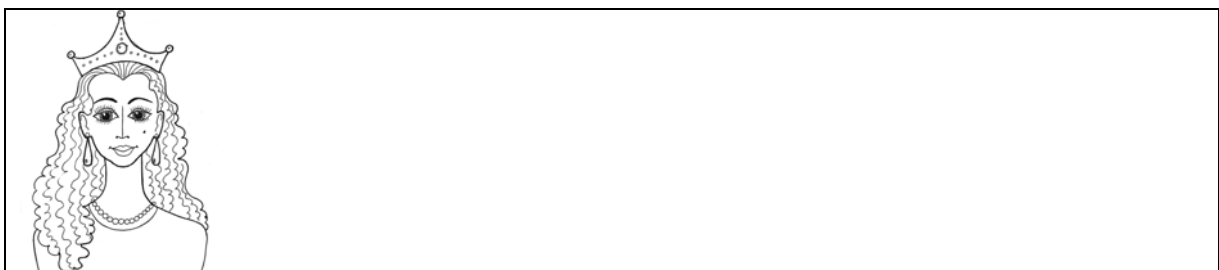
Eecha is geschreven door de profeet Jirmijahoe, een man die in zijn leven veel verdriet heeft gekend. Hij maakte de verwoesting van het eerste Beth Hamikdasj mee en zag hoe veel van zijn tijdgenoten werden gedood of als slaven in gevangenschap naar Babylonië werden gebracht. Jirmijahoe uitte zijn verdriet in prachtige, ontroerende liederen. Ze beginnen met het woordje *Eecha*, dat 'ach, hoe verschrikkelijk' betekent. *Megillat Eecha* heet in het Nederlands 'Klaagliederen'.

4. KOHELET - קֹהֵלֶת

Kohèlet is een verzameling wijze uitspraken van koning Sjelomo (Salomo). Hij vertelt dat hij dankzij zijn rijkdom en macht van het leven genoten heeft, maar dat hij tenslotte tot de conclusie gekomen is dat leven in dienst van God het enige is dat een mensenleven blijvende waarde geeft. We lezen Kohèlet in de herfst, wanneer de laatste oogst van het jaar wordt binnengehaald.

5. ESTHER - אֶסְתֵּר

☺ Geef hieronder zelf een korte beschrijving van *Megillat Esther*:

- ☺ Ieder van de vijf megillot hoort bij een bijzondere dag in het joodse jaar. Weet jij welke? Kies uit de woorden in het vak.

MEGILLA	(FEEST)DAG
Sjier Hasjieriem	_____
Eecha	_____
Esther	_____
Kohelet	_____
Roeth	_____

* Poeriem * Soekot * Tisja be Av * Sjavoe'ot * Pesach *

- ☺ Hieronder zie je citaten (korte stukjes) uit verschillende megillot. Schrijf bij ieder citaat elk uit welke megilla het volgens jou afkomstig is:

1. *Jouw volk is mijn volk en jouw God is mijn God'*

= _____

2. *'Als een roos temidden van de distels, zo is mijn liefste temidden van de meisjes'.*

= _____

3. *'Leef goed, doe je plicht tegenover God en je medemensen, dan heeft je leven betekenis'.*

= _____

4. *'Voor de joden was er licht en vreugde, blijdschap en pracht'*

= _____

5. *Ach, hoe eenzaam zit ze daar neer, als een weduwe is zij geworden, de stad die ooit vol mensen was'.*

= _____

☺ *Lees het verhaal van Roeth, en maak daarna de opdrachten (zie blz. 7)*

Lang geleden, in de tijd dat er nog geen koning was en er rechters over Israël regeerden, was er hongersnood in het land. Daarom besloot Elimelech, een man die in het plaatsje Beth Lechem in het gebied van de stam Jehoeda woonde, om naar het land Moab te gaan. Hij verkocht zijn landerijen en verhuisde samen met zijn vrouw Naomi en hun zoontjes Machlon en Kiljon naar Moab. Al gauw had de familie het daar zo naar hun zin dat ze er bleven wonen.

Een paar jaar later gebeurde er iets heel verdrietigs. Elimelech overleed, en Naomi bleef achter met haar beide kinderen. De jongens groeiden op en trouwden met meisjes uit Moab. Het ene meisje heette Orpa, en het andere Roeth. Maar ongeveer tien jaar later stierven Machlon en Kiljon ook, zodat Naomi helemaal alleen achterbleef.

Na al deze verdrietige gebeurtenissen besloot Naomi om terug te gaan naar haar familie. Ze had gehoord dat de hongersnood daar inmiddels voorbij was.

En zo ging Naomi op weg naar Beth Lechem. Orpa en Roeth liepen met haar mee. Toen ze een eind onderweg waren, zei Naomi: 'Ik moet nu afscheid van jullie nemen. Maar eerst wil ik jullie bedanken omdat jullie altijd zo aardig voor me geweest zijn, en zulke goede vrouwen waren voor mijn zonen. Ik weet zeker dat God jullie hiervoor zal belonen. Ik hoop dat jullie allebei gauw zullen hertrouwen met een lieve man, en dat jullie weer heel gelukkig zullen worden'. Ze omhelsde haar schoondochters maar die begonnen te huilen. "We laten je niet alleen, Naomi" zeiden ze. "We gaan samen met je mee terug naar je land'.

Maar Naomi zei: 'Meisjes, ik raad jullie aan om in hier in Moab blijven. Ga toch terug naar het huis van jullie ouders. Want wat hebben jullie er aan om met mij mee te gaan?'. Orpa en Roeth begonnen nog harder te huilen. Tenslotte zei Orpa: 'Je hebt gelijk, Naomi. Ik zal doen wat je zegt'. Ze gaf Naomi een zoen en ging naar haar familie. "En jij, Roeth" vroeg Naomi. "Kijk eens naar Orpa, die is verstandig. Ze gaat terug naar haar eigen volk en naar haar goden".

'Laat me bij je blijven" smeekte Roeth. 'Laat me toch alsjeblieft met je meegaan. Want waar jij heengaat, daar ga ik ook heen. Waar jij overnacht, daar zal ik overnachten. Jouw volk is mijn volk en jouw God is mijn God. Waar jij sterft, daar zal ik sterven en begraven worden. Alleen de dood zal ons scheiden'.

Samen gingen Naomi en Roeth op weg naar Beth Lechem. Het was net de tijd van de gerstoogst, en overal op de akkers waren de mensen bezig de gerst af te maaien en deze in schoven samen te binden.

Toen ze in Beth Lechem aankwamen raakte de hele stad in rep en roer. 'Is dat echt Naomi?' fluisterden de mensen. 'Kijk eens hoe verdrietig ze er uit ziet. En wie is dat meisje dat ze bij zich heeft? Ze had toch alleen maar zonen?'. 'Noem me geen Naomi meer', zei Naomi. 'Want dat betekent toch: 'de gelukkige'? Nee, voortaan heet ik Mara, 'de bittere'. Want God heeft mijn leven heel bitter gemaakt. Vol ben ik naar Moab vertrokken, als een rijke vrouw met man en kinderen. Maar leeg ben ik teruggekomen, als een arme weduwe. Waarom zouden jullie me dan nog Naomi noemen?

Naomi en Roeth hadden helemaal niets, ze wisten niet waarvan ze moesten leven. Naomi had nog wel rijke familie in Beth Lechem, maar ze schaamde zich bij hen om hulp te vragen. 'Naomi, je hebt me wel eens verteld dat het een mitswa is dat arme mensen de aren op mogen rapen die de maaiers op de akker laten liggen', zei Roeth. 'Ja, dat heb je goed onthouden', antwoordde Naomi. 'Nou, dan hebben we in ieder geval te eten!', riep Roeth. 'Ik ga meteen naar de velden, er is vast wel iemand die het goed vindt dat ik de achtergebleven aren opraap'. Roeth ging meteen op weg. Ze werkte hard, en die avond bracht ze gerst mee naar huis, zodat zij en Naomi konden eten.

Voortaan ging Roeth iedere dag naar de velden. Het 'toeval' wilde dat ze terecht kwam op een stuk veld dat het eigendom was van Boaz. En Boaz was familie van Elimelech, de overleden man van Naomi.

Op een dag kwam Boaz zelf uit Beth Lechem naar het veld om te zien hoe ver de maaiers al waren met het oogsten. Hij begroette de maaiers, en vroeg toen hij Roeth zag: 'vertel me eens, wie is dat meisje?'. 'Dat is de jonge vrouw die met Naomi is teruggekomen uit de velden van Moab', antwoordden de maaiers. Ze vroeg ons of ze de achtergebleven aren mocht oprapen. Ze is hier al vanaf vroeg in de morgen, en het is er eentje die niet stilzit, hoor!'

Boaz ging naar Roeth toe en zei: 'Blijf voortaan op deze akker, en ga niet in het veld van iemand anders zoeken. En als je dorst hebt, dan mag je gerust wat water drinken uit die kruiken daar'. 'Dat is heel vriendelijk van u', zei Roeth. 'Maar waarom bent u zo aardig tegen me, terwijl ik een vreemde ben?

'Ik heb gehoord dat je met Naomi bent meegekomen uit Moab, en dat je zo goed voor haar geweest bent na het overlijden van haar man. Je hebt je eigen land verlaten om met haar mee te gaan naar een volk dat je niet kende. God zal je belonen voor wat je gedaan hebt'. Roeth was erg blij dat Boaz zo vriendelijk voor haar was. Behalve haar schoonmoeder kende ze helemaal niemand in Beth Lechem. Toen het etenstijd was, zei Boaz tegen Roeth: 'Kom maar hier en eet mee van het brood'. Roeth ging bij zitten, en Boaz bracht haar geroosterd koren. Toen ze opstond om verder te zoeken zei Boaz tegen de maaiers: 'Laat maar een paar extra aren vallen als Roeth achter jullie loopt, dan hoeft ze niet zo hard te werken. En denk erom dat jullie haar niet lastig vallen!'.

Toen Roeth die avond thuiskwam had ze veel meer gerst dan anders bij zich. Natuurlijk vroeg Naomi hoe dat kwam, en Roeth vertelde haar over de eigenaar van de akker, die zo vriendelijk en belangstellend was geweest. Zodra Naomi de naam Boaz hoorde, zei ze: 'God dank dat je op de akker van Boaz bent gaan rapen. Die Boaz is echt een heel aardige man. Weet je dat hij nog familie van mijn man is? Hij zal ons vast niet in de steek laten'.

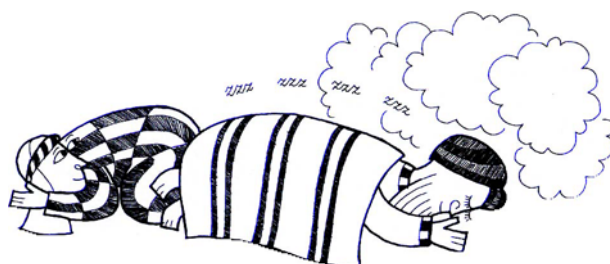
Naomi legde Roeth uit, dat er in de Tora staat dat wanneer iemand zo arm geworden is dat hij zelfs zijn eigen akker moet verkopen, de familie zoveel mogelijk hun best moet doen om het land weer voor hem terug te kopen. 'En ook voor de weduwe die na de dood van haar man zonder kinderen achterblijft moet de familie zorgen', legde Naomi uit.

Degene, die dat doet, wordt גֹּאֵל (*go-ee*) genoemd. Dat betekent 'vervanger, inlosser'.

Roeth vertelde ook nog dat Boaz haar gezegd had dat ze op zijn veld kon blijven rapen. Naomi was daar heel blij mee. 'Op het veld van iemand anders zouden ze je maar lastig vallen', zei ze. Die hele lente was Roeth op het veld van Boaz te vinden. Eerst raapte ze gerst, en daarna tarwe.

Op een avond zei Naomi: Roeth, ik weet dat Boaz vanavond op de dorsvloer is om de gerstkorrels uit de aren te kloppen. Hij zal daar ook blijven slapen, zodat hij morgenochtend in alle vroegte weer kan beginnen. Ga naar hem toe, maar zorg ervoor dat hij je niet ziet. Zodra hij in is slaap gevallen, moet je de deken aan zijn voeteneind opslaan en daar gaan liggen'. Roeth vond het wel een vreemd plan. Maar ze zei tegen Naomi: 'alles wat je van me vraagt, zal ik doen'.

Ze ging naar de dorsvloer, en wachtte daar tot Boaz ging slapen. Op haar tenen sloop ze naderbij. Ze tilde de deken aan het voeteneind op, en kroop er zachtjes onder....

Midden in de nacht schrok Boaz wakker. Er lag iemand aan zijn voeteneind! Toen hij zag dat het een vrouw was, vroeg hij: 'Wie ben je?'. Roeth antwoordde: 'Ik ben Roeth, neem me toch in bescherming, want u kunt onze *go-ee!* zijn!

'Wees maar niet bang', zei Boaz. 'Ik zal alles doen wat je gevraagd hebt. En dat is niet moeilijk, omdat iedereen in de stad weet wat voor een fantastische vrouw je bent, en hoe goed je voor je schoonmoeder Naomi zorgt. En natuurlijk wil ik graag *go-ee!* voor je zijn. Maar er is een probleem: ik ben maar verre familie van jullie, en er is nog iemand anders die eerder in aanmerking komt dan ik. Die zullen we dus eerst de kans moeten geven om *go-ee!* te zijn. Maar als hij dat niet kan of wil, dan zal ik het doen.

De volgende morgen vroeg ging Roeth naar de stad, nadat Boaz haar omslagdoek vol met gerst had geschept. Natuurlijk wilde Naomi weten hoe het gegaan was, en Roeth vertelde haar alles. Ze liet ook de gerst zien: 'Hij heeft me zes porties gegeven, want hij zei dat ik niet met lege handen naar je terug moest gaan. 'Dan moeten we nu afwachten wat er verder gaat gebeuren', zei Naomi. 'Ik denk dat Boaz het vandaag wel zal regelen'.

Nog diezelfde ochtend ging Boaz naar de stadspoort, waar de wijze mannen van de stad altijd bijeenkwamen. Hij riep het familielid van Elimelech er bij, en vroeg hem of hij *go-ee!* wilde zijn om het veld van Elimelech terug te kopen. De man zei, dat hij daartoe bereid was. 'Maar,' ging Boaz verder, 'als je het veld koopt dan heb je daarmee de verplichting om voor Roeth uit Moab te zorgen, want zij is de weduwe van een zoon van Elimelech. Toen zei de man: 'Dan kan ik geen *go-ee!* zijn, want ik heb zelf ook nog familie waar ik voor moet zorgen'.

Toen kocht Boaz het veld terug, en vertelde dat hij met Roeth wilde trouwen. Alle mensen in de poort waren heel blij en zeiden: 'Moge God haar maken als Rachel en Lea, die beiden het joodse volk hebben voortgebracht! Moge God jullie zegenen en veel kinderen schenken!'

Een tijdje later ging deze wens in vervulling: Roeth kreeg een zoon. Naomi straalde van geluk. Het kindje werd Oved genoemd. Toen Oved groot geworden was, kreeg hij ook een zoon: Jisjai. En Jisjai kreeg op zijn beurt ook weer zonen. Een daarvan was Dawied, die toen hij groot was koning werd over Israël.

MEGILLAT ROETH – VERKLARINGEN

Megillat Roeth is veel meer dan een mooi en spannend verhaal. We kunnen er ook een heleboel van leren. Al eeuwenlang hebben joodse geleerden Megillat Roeth heel goed doorgelezen. Ze hebben er vragen over gesteld, en geprobeerd daar antwoorden op te vinden. In dit boekje gaan we daar een paar van deze verklaringen bekijken. Ze gaan allemaal over de eerste zin van deze megilla.

☺ Hieronder zie je פְּסוּק א' (pasoek alef, zin 1).

Is er iets dat je opvalt? Of een woord dat je niet begrijpt? Probeer een vraag over deze pasoek te stellen.

1	וַיְהִי בַיָּמֵי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים
2	וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ
3	וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה
4	לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב
5	הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:
1	Het gebeurde in de dagen dat de rechters regeerden
2	dat er een hongersnood was in het land.
3	Toen ging een man uit Beth Lechem in Jehoeda
4	wonen in het veld van Moav,
5	hij, zijn vrouw en zijn twee zonen.

☺ Schrijf je vraag hieronder op:

Mijn vraag over pasoek alef is:

Op deze en de volgende bladzijden zie je een aantal vragen naar aanleiding van pasook alef. Staat jouw vraag er niet bij? Probeer dan samen met degene van wie je joodse les hebt een antwoord te vinden!

Het gebeurde in de dagen וְיָהִי בַיָּמֵי

Op het eerste gezicht lijken deze woorden heel duidelijk. Maar sommige van onze geleerden wijzen er op dat er maar heel weinig verhalen in Tenach zijn die op deze manier beginnen. Veel vaker zie je als inleiding: In de dagen van.... Waarom begint Megillat Roeth dan met 'Het gebeurde in de dagen...'? ?

De verklaarders wijzen er dat er nog een ander verhaal is dat met precies dezelfde woorden begint als Megillat Roeth. Hier zie je de eerste woorden van dat verhaal:

וְיָהִי בַיָּמֵי אַחַשְׁוֵרוֹשׁ Het gebeurde in de dagen van Achasjwerosj

☺ Welk verhaal begint met deze woorden? _____

Chazal, onze joodse geleerden, zien verschillende overeenkomsten tussen dit verhaal en Megillat Roeth.

☺ Welke overeenkomst(en) zie jij?

(In) allebei de verhalen _____

Een van de overeenkomsten die onze joodse geleerden zien is dat de verhalen zich allebei grotendeels in een ander land dan Israël spelen.

☺ *Over welke twee landen gaat het hier?*

M_ _ _

P_ _ _ _ _

Het is ook opvallend dat in allebei de verhalen iets gebeurt waardoor het joodse volk bedreigd wordt. En beide keren gaat het om iets waar je vooral mee te maken krijgt wanneer je niet in Israël woont.

Volgens sommige verklaarders waarschuwen deze megillot ons voor de twee grote gevaren die het joodse volk bedreigen wanneer joden niet in Israël wonen: antisemitisme en assimilatie.

☺ *Leg deze twee woorden uit (gebruik eventueel een woordenboek).*

Antisemitisme= _____

Assimilatie = _____

☺ *Geef een voorbeeld van **antisemitisme** uit een van de verhalen:*

☺ *Geef een voorbeeld van **assimilatie** uit een van de verhalen:*

שֹׁפֵט הַשְּׁפָטִים dat de rechters regeerden

➔ **Wie zijn 'de rechters'?**

😊 *Lees het onderstaande stukje:*

Het tijdperk van de rechters

Jozua, de opvolger van Moshe, was gestorven en het joodse volk was zonder leider. Vanaf nu namen de oudsten van de 12 stammen gezamenlijk de leiding op zich. Het waren mannen die zelf nog de grote wonderen hadden meegemaakt die God voor het joodse volk gedaan had. Maar toen ook zij er niet meer waren, kwam er een nieuwe generatie die de grote daden van God niet meer zelf had meegemaakt.

Het was een moeilijke periode voor het joodse volk. Vaak moest het oorlog voeren tegen andere volkeren die probeerden het te onderwerpen.

In die tijd waren het de *sjoftiem*, de rechters, die de leiding van het joodse volk op zich namen. Ze voerden de strijd aan tegen de vijanden, en leerden de mensen op God te vertrouwen.

Maar ze deden nog meer: als er ruzie of onenigheid tussen joden was, waren zij de rechters die de schuldigen veroordeelden en straffen. Ze worden 'rechters' genoemd omdat ze niet alleen leiding gaven aan het joodse volk, maar ook recht spraken. Veel van de *sjoftiem* waren een rolmodel: zolang zij leefden, hield het volk zich aan de Tora. Maar zodra de *sjofoet* gestorven was, gingen ze afgoden dienen. Tot er weer een andere vijand kwam, die hen onderdrukte. In hun nood wendden ze zich dan weer tot God, die dan weer opnieuw een *sjofoet* stuurde om hen te helpen.

Naar: D. Hausdorff - Van Adam tot Ezra

😊 *Noem drie van de taken van een sjofoet (Rechter):*

1. _____

2. _____

3. _____

Hier zie je de namen van vijf van de bekendste Rechters. Kies er één van uit en zoek meer info over hem of haar. Schrijf een samenvatting van wat je over de sjofeet van je keuze gevonden hebt in het onderste vak.

* Ehoed * Debora * Gideon * Jotam * Shimshon (Simson) *

er was hongersnood in het land וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ

➔ **Wat is een hongersnood?**

In de Tora lezen we op verschillende plaatsen over hongersnood. Meestal ontstaat een hongersnood omdat het lange tijd niet geregend heeft, waardoor er niets op de velden kan groeien. Om niet te verhongeren gingen de mensen dan vaak naar een ander land om eten te kopen of daar tijdelijk te wonen totdat de hongersnood voorbij was.

☺ Zoek op in je choemasj Bereesjiet 12 pasoek 10

Wie gaan hier tijdelijk ergens anders wonen vanwege een hongersnood, en naar welk land gaan ze?

☺ Lees nu deze samenvatting van Devariem 11 pesoekiem 10 en 11:

Want het land waar jullie naar toe gaan is niet zoals het land Egypte waaruit jullie vertrokken zijn. Want als je in Egypte iets gezaaid had, moest je het zelf water geven, als een groentetuin. Het is een land van bergen en dalen, dat zijn water krijgt door de regen uit de hemel.

De Nijl stroomt dwars door Egypte. Wie een akker heeft die dichtbij de rivier ligt, kan een greppel graven zodat het water daar doorheen gaat stromen. Of je kunt zelf water scheppen om je akker te bevoeien.

☺ *In welk land zal er eerder hongersnood uitbreken: in Israël of in Egypte? Leg je antwoord uit.*

Toen ging een man

וַיֵּלֶךְ אִישׁ

➔ **Wie is die man, en waarom ging hij weg?**

De man in deze pasoek is Elimelech, die samen met zijn vrouw Naomi en hun zonen Machlon en Kiljon naar Moav vertrekt. Elimelech wordt hier אִישׁ (*iesj*) genoemd, een man. In Tenach is dit vaak een aanwijzing dat het om een belangrijk man gaat, een leider.

Elimelech gaat niet naar Moav om voedsel te kopen: hij gaat er wonen. Veel verklaarders vinden het vreemd dat zo'n belangrijk iemand weggaat in een moeilijke tijd.

Deze *midrasj* probeert een antwoord te vinden op de vraag waarom Elimelech vertrekt:

Wat was de grote fout van Elimelech? Dat hij zijn volk in de steek liet. Elimelech was een van de rijkste en belangrijkste mensen van het land, en iedereen dacht: 'als er hongersnood komt dan is dat niet zo heel erg, want Elimelech heeft genoeg voorraad om ons allemaal wel tien jaar lang te eten te kunnen geven'.
Maar wat gebeurde er? Toen de droogte kwam, zagen de mensen het dienstmeisje van Elimelech op straat lopen bedelen om voedsel. Ze zeiden tegen elkaar: 'degene van wie we dachten dat hij ons zou helpen, laat ons in de steek. Hij stuurt zelfs zijn eigen dienstmeisje op straat om bij ons om voedsel te vragen!'
Elimelech was een van de belangrijkste mensen van zijn tijd, maar toen er hongersnood uitbrak dacht hij: 'nu komen ze allemaal bij mij aan de deur om eten bedelen'. Daarom vluchtte hij weg.

☺ *Wat is volgens deze midrasj de reden dat Elimelech weggaat uit Beth Lechem?
Wat vind je van zijn houding?*

מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בְּשָׂדֵי מוֹאָב
uit Beth Lechem in Jehoeda wonen in het veld van Moav

➔ **Waar liggen Beth Lechem en Moav?**

Op het kaartje hiernaast zie je hoe het land Israël er lang geleden uitzag. Ieder van de stammen had een eigen stuk grond. Beth Lechem - dat is de Hebreeuwse naam voor Bethlehem – ligt in het gebied van de stam Jehoeda (op het kaartje is dat 'Juda'). Jehoeda was de sterkste van de stammen, en Beth Lechem was de belangrijkste stad in Jehoeda. Later, in de tijd van koning Dawied, wordt een andere stad in Jehoeda het belangrijkste. Deze stad ligt iets ten noorden van Beth Lechem en is door de eeuwen heen altijd de belangrijkste stad voor alle joden gebleven.

☺ *Hoe heet deze stad? Schrijf de naam op de goede plaats in het kaartje.*

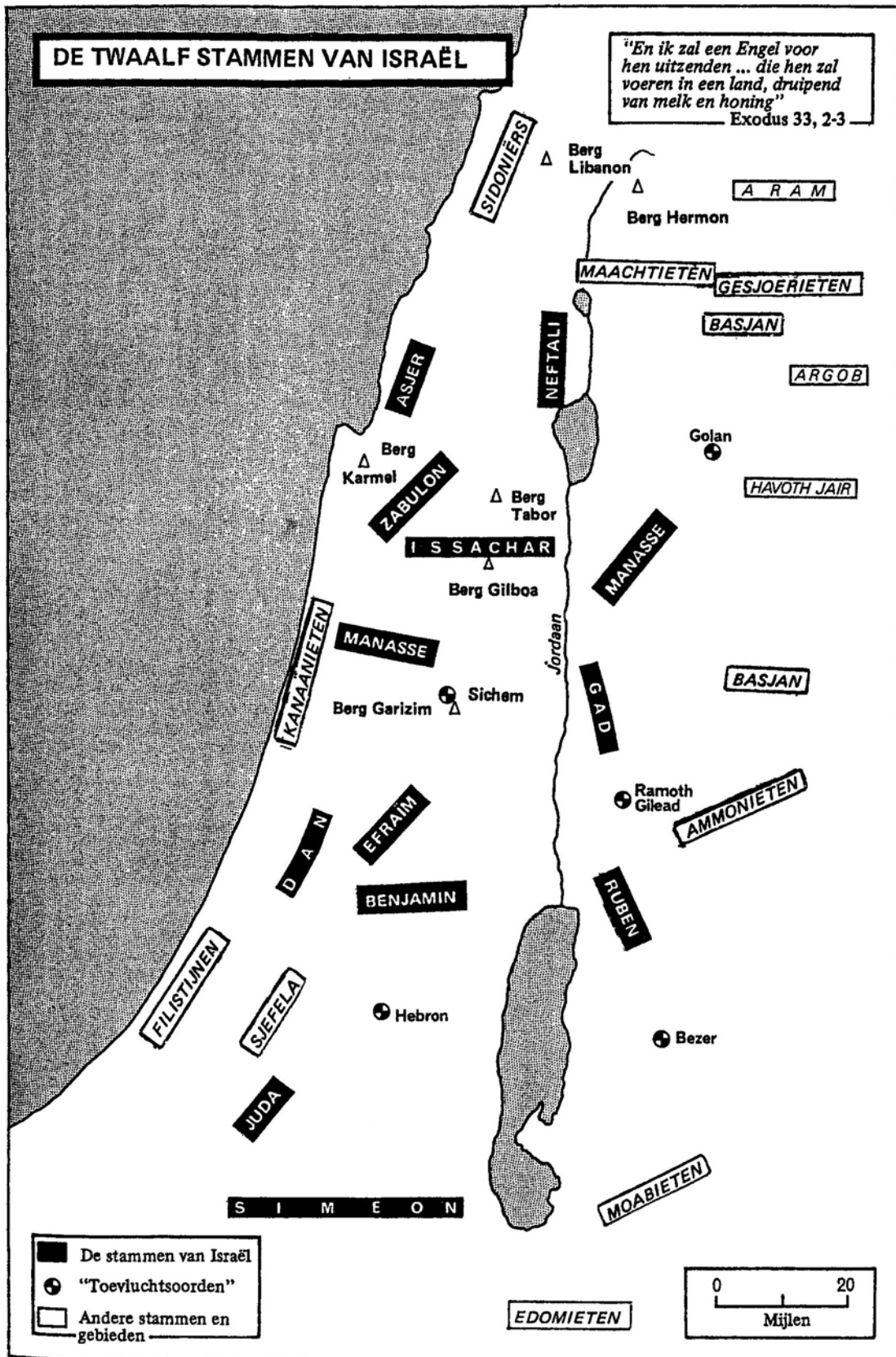
Moav was de naam van een land, en tegelijkertijd ook van een volk: de Moabieten. In de tijd van de sjoftiem waren de Moabieten gevreesde vijanden, die het joodse volk vaak aanvielen. Ze werden voorgoed verslagen door koning Dawied.

☺ *Zoek het gebied van de Moabieten op het kaartje en omcirkel het.*

Ondanks dat de Moabieten al eeuwenlang niet meer bestaan, zijn ze een symbool gebleven van de vijanden van het joodse volk. Maar waarom juist zij en niet een ander volk, bijvoorbeeld de Egyptenaren? Moav, de stamvader van de Moabieten, kwam uit een heel goede familie: hij was een zoon van Lot, de neef van Avraham. Maar Lot en zijn kinderen keerden zich af van alles wat voor Avraham en Sara belangrijk was en gingen wonen in Sedom, een stad die bekend stond om zijn slechtheid.

Roeth kwam uit Moav, trouwde met de belangrijkste man uit Beth Lechem en werd de betovergrootmoeder van koning Dawied. En onze joodse geleerden zien haar als een voorbeeld voor alle joodse vrouwen.

☺ *Wat kunnen we volgens jou hieruit leren?*

MEGILLAT ROETH – MITSWOT IN DE PRAKTIJK

Het verhaal van Roeth is een voorbeeld van hoe mensen volgens de Tora met elkaar om moeten gaan. Zo zien we in de megilla een paar *mitswot* in de praktijk die te maken hebben met de rechten van arme mensen.

☺ *Geef daarvan een voorbeeld uit het verhaal:*

➔ *Lees de Nederlandse samenvatting van de onderstaande pesoekiem en beantwoord de vragen:*

Wanneer jullie de oogst van jullie land afmaaien, dan moeten jullie niet tot en met de hoek van jullie veld maaien en ook niet op gaan rapen wat is blijven liggen. Laat dat voor de arme en de vreemdeling... (Wajkra 23:22).

Wanneer je de oogst op je akker afmaait en een schoof op het veld hebt vergeten, dan moet je niet meer teruggaan om die te halen: die is voor de vreemdeling, voor de wees en voor de weduwe.... (Devariem 24:19).

☺ *In deze pesoekiem worden drie mitswot genoemd die met oogsten te maken hebben. Welke?*

- a. _____
- b. _____
- c. _____

☺ *Wie worden hiermee geholpen?*

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____

☺ *Waarom zou de Tora juist deze groepen mensen beschermen?*
